

Kdo je občanské sdružení Za Opavu?

Oficiálně jsme vznikli počátkem roku 2007, jako dobrovolná nevládní nezisková organizace, jejíž základním cílem je přispívání k ochraně kulturního dědictví, životního prostředí, zdravých životních podmínek ve městě Opavě a jeho okolí, a s ním spojená informační, poradenská a publikační činnost. Vznik občanského sdružení byl podnícen iniciativou několika jedinců, kteří cítili potřebu vyjádřit svou nespokojenost se stávající úrovní zásahů do veřejných prostor města Opavy. Jednou z našich prvních akcí byla, ještě před vznikem sdružení, demonstrace proti stavbě zdi kolem nám. Osloboditelů v loňském roce spojená s peticí, kterou jsme následně předali vedení města. Tato petice nasbírala cca 1200 podpisů spoluobčanů, kteří spolu s námi nesouhlasili se současnou podobou náměstí. Soustavně se zabýváme řadou aktuálních témat, jako například zástavba prostoru za Slezankou, zástavba tržnice projektem Plaza, stavba městského sálu Na Rybníčku, příprava územního plánu města Opavy, projekt vybudování rekreační oblasti v okolí Stříbrného jezera a další.

Snažíme se na jedné straně vyhledávat a poskytovat hlubší informace o těchto a dalších tématech prostřednictvím našich internetových stránek, poskytování rozhovorů a tiskových zpráv médiím a v neposlední řadě fromou tohoto našeho občanského zpravodaje. Na druhou stranu je naší snahou soustavně působit na zodpovědné orgány, upozorňovat na problematiku místa a slabiny navrhovaných řešení, navrhnout alternativní varianty a kroky k zlepšení situace. Od ledna letošního roku jsme napsali řadu oficiálních podnětů, připomínek, žádostí. Připravili jsme happening u měřírny elektrického proudu, uspořádali několik přednášek, spolupřáteli 1. ročník konference Památky ve Slezsku. Do budoucna se budeme dále zaměřovat na témata, která ovlivňují náš život ve městě, jeho tvář a prostředí. Naším pohledem viděno, nejsme sdružením stojícím v opozici k vedení města, ani jeho obyvatel. Ba naopak, jsme přesvědčeni o tom, že naše aktivity jsou a nadále budou přínosem, jak městu i jeho vedení, tak především všem těm, kterým život v Opavě, úroveň městského prostředí ani kultury nejsou lhostejny. Jsme otevřenou společností vítající jakékoliv podněty a podporu, dokonce i negativní vyjádření může být dobrým impulzem k činnosti.

Demonstrace Proti zdi, říjen 2006

Happening u měřírny, 27. března 2007

Konference Památky ve Slezsku, 17. května 2007

Aktuálně

Veřejná debata k záměrům výstavby komerčních center Plaza a Opava City

Vzhledem k tomu, že plány velkoplošných komerčních center v historickém jádru města Opavy (PLAZA a Opava City) představují významné zásahy z hledisek urbanistických, architektonických, kulturních, ekologických a sociologických, rozhodli jsme se uspořádat na toto téma veřejnou debatu, na kterou zveme zástupce investora, magistrátu a v neposlední řadě i odborníky na danou problematiku. Zároveň tímto zveme k účasti i všechny občany, neboť výše uvedené projekty budou mít bezesporu vliv na život celého města. Věříme, že debata přispěje k žádoucímu zvýšení úrovně informovanosti občanů města Opavy. Debata se uskuteční ve **středu 26. září 2007 od 17h** v refektáři Domu umění v Opavě na Pekařské ulici.

Dne 18. září Vás Magistrát města Opavy zve na veřejnou prezentaci projektu Opava Plaza

Od 14.00 hodin bude v prostoru Sněmovního sálu Minoritského kláštera, Masarykova třída, Opava, probíhat prezentace společnosti Plaza Centers Czech Republic - zábavní a obchodní centrum „OPAVA PLAZA“

Děti Země upozorňují na blížící se Den bez aut 22. září

Nechme aspoň jeden den v roce auto doma, doporučují ekologové Děti Země. Na sobotu 22. září 2007 vyhlásují patnáctý ročník českého Dne bez aut ve stejný den kdy proběhne osmý ročník Evropského dne bez aut. K akci se může přihlásit jakákoliv organizace či město, když tento den či během předcházejícího týdne uspořádá nějakou aktivitu na podporu veřejné dopravy, cyklistiky a chůze. Mohou ji podpořit také jednotliví občané, pokud tento den ke své přepravě nepoužijí automobil. Text petiční výzvy „Nechte auto doma!“ je možné spolu s propagačními materiály získat na internetové stránce www.detizeme.cz/denbezaut. Loni se Den bez aut uskutečnil ve více než stovce měst a obcí, přičemž ve dvaceti šesti z nich byla jízda v MHD zdarma.

Zájmu se těší i petiční výzva „Nechte auto doma!“, kterou se občané veřejně zavazují nepoužít 22. září ke své přepravě automobil. Loni ji podpořilo 1.750 osob, včetně sto třiceti zastupitelů a pracovníků veřejné správy, dvaceti tří členů českého parlamentu a jedné europoslankyně.

Děti Země také vyzývají zájemce z řad městských úřadů a nestátních i státních institucí, které se budou chtít na Dni bez aut aktivně podílet, aby se jim ozvaly přes e-mail dz.brno@ecn.cz či telefon 545 210 393. Další informace jsou k dispozici na stránce www.detizeme.cz/denbezaut.

Místo městské tržnice...

Podívejme se na fotografii vpravo. Na snímku můžeme vidět prostředí Quittnerovy textilní továrny někdy kolem roku 1910. Do dnešní doby se nám z tohoto kdysi malebného zákoutí Opavy zachovalo jen velmi málo. Pouze siluety shedových střech nám připomínají, že jedna z tržničních hal bývala v minulosti součástí průmyslového komplexu, který urbanisticky navazoval na celou řadu továren a podniků situovaných k bývalé severní hranici města, podél městského náhonu. Podoba městské tržnice, jakou jsme si zvykli vidat v porevolučních dobách, dospěla pravděpodobně ke svému konci. Nejen vedení města, ale i my jsme s radostí vítali příchod velkých obchodních řetězců do Opavy. Cesty za nákupy do hypermarketů na okraje měst jsme přijali za vlastní, stali se nám samozřejmostí každodenního života. Osud městské tržnice ležel na srdci jen málokomu a ta zatím, jako centrum obchodu, ztrácela v posledních letech stále více na významu i vzhledu.

Z pohledu místa samotného tu máme celkem běžnou situaci, kdy končí jedna historická funkce a umožňuje vznik nové. Je to chvilka před dalším krokem. Z našeho vlastního pohledu se jedná o zcela mimořádnou událost. Končí zde něco, co jsme si zvykli vnímat jako historicky dané a vyvstává otázka, jakou podobu a funkci na sebe místo vezme, jak je budeme vnímat, když ne po zbytek našich životů, tak alespoň po jejich velkou část. Lokalita, o kterou se zde jedná, patří k nejstaršímu jádru městského centra. Archeologové v dnešních dnech dokončují sondážní průzkum, který by měl určit, jak cenné informace o naší minulosti jsou skryty pod povrchem. Víme, že na ploše která její součástí, zaujímá 1,5 ha z celé městské památkové zóny, lze nalézt středověkou zástavbu i zbytky městských hradeb. Stával zde fortenský mlýn, který byl přebudován na textilní továrnu A. Springera. V roce 1860 vznikla jejím sloučením s dalšími budovami slavná továrna velkoobchodníka Jakoba Quittnera z Pešti. Haly se shedovými střechami byly postaveny kolem roku 1910. Ve 30. letech 20. století po zrušení firmy byl areál adaptován pro potřeby městské tržnice, nový vstup a schodiště projektoval opavský inženýr Erich Geldner. Po roce 1989 byla činnost tržnice obnovena, přistavěny nové budovy, kovové točité schodiště, překonávající výškový rozdíl mezi ulicí U Fortny a Nákladní včetně přestavby a úpravy fasády v rámci sjednocujícího architektonického výrazu areálu (realizováno dle projektu ing. arch. Jiřího Horáka na počátku 90. let 20. století). Počátkem července 2007 započala soukromá společnost B1 Plaza s demolicí první z budov městské tržnice.

Pohled z ulice Nákladní, Braunův archiv, B 2215 SZMO, okolo roku 1910.

Tomáš Skalík

Snímek z ulice Nákladní, rok 2003

Zábavní a obchodní centrum Opava Plaza

Projekt, který nám společnost B1 Plaza předkládá (18. září veřejné projednání), investor připravuje v úzké spolupráci s nejvyšším vedením města. Co nám tato bezesporu největší stavební akce posledních desetiletí připravovaná v historickém jádru města nabízí? Co bude znamenat pro život ve městě, jeho urbanistickou strukturu, kulturní a životní prostředí? Co můžeme s Plazou na místě tržnice získat? A můžeme také něco ztratit? Budeme-li hledat odpovědi na tyto a podobné otázky, setkáme se s diametrálně odlišnými výsledky podle toho, komu budou položeny. Zatímco investor a příznivci projektu Plaza Opava vypočítávají úžasnou výhodu a zisky, zamlčující "drobné" nedostatky a nevýhody, památkáři mluví o zničených historických hodnotách. Výsledný obrázek si bude muset udělat nakonec každý sám. Koncem srpna investor předložil projekt krajskému úřadu v Ostravě k posouzení vlivů na životní prostředí (EIA). Tím se stal zčásti dostupný také veřejnosti. Po pečlivém prostudování daných materiálů a mnoha konzultacích s nezávislými odborníky jsme došli k jednoznačnému přesvědčení, že uvedená stavba, bude-li se realizovat, přinese městu a jeho obyvatelům mnohem více negativ než kladů.

Podle nás je funkce stavby jediná - pokud možno vytvořit maximální komerčně využitelnou plochu, kterou by bylo možno pronajmout butikům značek, které si vysoké nájem mohou dovolit. Přílákací lidi do obchodů vábníčkou multikina a udržet je v nákupní extázi co nejdéle. Tomu napovídá také rozsah a rozložení vymezených ploch v komplexu. Pro aktivovanou zábavu (která jinak zabírá polovinu obou přívlastků názvu Zábavní a nákupní centrum Opava Plaza) je vymezeno, včetně multikina, Fantasy parku (ať už je to cokoli), restaurace a všech občerstvení celkem pouze 19% celkové využitelné plochy. Podle tohoto rozložení by se centrum mělo nazývat "Supermarket, chodby, parkoviště, z poloviny obchody a pak pětina zábavy Opava Plaza". Čtyři kinosály multikina s kapacitou cca 60 diváků nejsou dohromady ani polovinou kapacity kina Mír. Nedávno zaniklo kino Elektra. Kino Mír je v současnosti posledním klasickým kinem ve městě. Obavy ze zániku i tohoto posledního "mohykána", jsou zcela na místě. Fantasy park bude obsahovat především bowlingové dráhy. Těch je v Opavě celá řada, je otázka, jsou li potřeba další. Butiky a obchody, kde si konečně budeme moci koupit kvalitní svršky, a kterých je v Opavě údajně stále nedostatek, budou provozovány firmami, které jsou bez jakéhokoliv vztahu k místní podnikatelské svěře. V rámci podpory drobného podnikání v regionu je toto krokem zpět. Nákupní centrum, kterých je v Opavě v přepočtu na obyvatele snad nejvíc v celé republice, v důsledku zvýší nezaměstnanost ve městě (podle obdobného scénáře v jiných městech). Architektonické ztvárnění odpovídající nízké úrovni hypermarketového ražení se nehodí ani na předměstí, kde jsme si na ně již museli zvyknout, natož do historického jádra města. Další problémovou kapitolou je otázka výrazné zátěže na životní prostředí v Opavě, kterou stavba přinese. Do centra bude přivedeno mnoho set aut po ulici Nákladní, Rybářské a Pekařské, které jsou již dnes poddimenzovány současnou dopravou. Zvýší se hluk, prach a exhalace výfukových plynů.

Projekt Opava Plaza se chystá zastavět 3% městské památkové zóny, a to zcela v rozporu s územním plánem a platnými regulativy (!), v rozporu s odborníky na památkovou péči Tato největší stavba v Opavě za poslední století se připravuje bez širší veřejné diskuse. Je třeba si uvědomit, že postavit podobný komplex se dá velmi rychle, ale chodit kolem něj pak budeme nuceni celý život. Volný prostor tržnice by se jistě zastavět mohl, ale mělo by se postupovat regulérně a v souladu s platnými právními předpisy. Zcela postrádáme výběrové řízení na záměr, veřejnou diskusi předcházející několik let samotnou realizaci, architektonickou soutěž, atd. Je třeba si uvědomit, že se jedná o investici nebyvalého rozsahu, odhadujeme cca kolem jedné miliardy korun. Proč v jednom případě vedení města na architektonickou soutěž přistoupí (viz připravovaná soutěž na humanizaci panelákové zástavby na Horním nám. a jinde v centru) a v dalším případě postupuje zcela jinak?

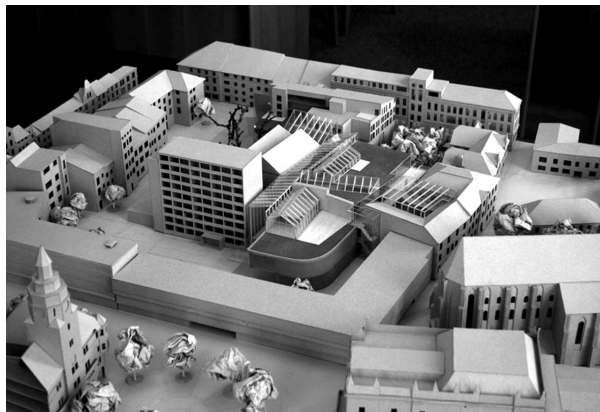
Další informace a články k tématu naleznete na internetu: www.zaopavu.cz

Tomáš Skalík

Opava City Center – zástavba za Slezankou v Opavě

V prostranství mezi Horním náměstím a ulicí Popskou, v atriu za Slezankou, má v budoucnu vyrůst obchodní centrum „Opava městské centrum“ firmy Opava Development company a.s., která je dceřinou firmou realitní společnosti Crestyl. S prvním projektem zástavby v tomto prostoru se Opavané mohli seznámit v podobě známého modelu přestavby Slezanky a přilehlý prostor od architekta Miluniče už v roce 2005. Po tomto poměrně ostře odsouzeném začátku se zdálo, že vše usnulo spánkem, který je v Opavě většinou dlouhý. Investor, tedy firma Crestyl, však intenzivně pracoval další dva roky na přípravě celého projektu a už v přípravné fázi vše konzultoval s dalšími stranami, především Národním památkovým ústavem v Ostravě a hlavním architektem města Opavy. Na základě těchto konzultací, které byly velmi dobře utajeny před širokou veřejností, vznikl jakýsi projekt, o němž bylo občanské sdružení Za Opavu informováno na několika osobních schůzkách se zástupcem firmy Crestyl a také na tiskové konferenci uspořádané Magistrátem města Opavy 23. srpna 2007.

Jak má budoucí centrum vypadat? Celý areál bude situován do vnitrobloku ohraničeného Horním náměstím, ulicí Ostrožnou, ulicí Popskou a Rybím trhem. Projekt centra částečně zastavuje vnitroblok v principech bývalé zástavby, kdy zde probíhaly tahy uliček Rathhaus Gasse a Braueuer Gasse. Budova obchodního centra má využít stávající budovu divadelního klubu a celé prostranství parčíku u ulice Popská a zbytku prostranství za divadelním klubem a Slezankou. Obchodní centrum má být z větší části podsklepeno podzemními garážemi, nad zemí mají vyrůst dvě patra obchodních prostor a na ulici Popské pět pater bytového domu. V prostorách obchodního centra nemá údajně v žádném případě vzniknout žádný hypermarket, pouze drobnější obchody, restaurace a kavárny. Projekt navrhuje připomenutí těchto historických souvislostí v přibližných pozicích jako kryté městské galerie s pasážemi. Stávající objekt bývalého Mariánského ústavu a Městské knihovny, pozdějšího divadelního klubu má být rekonstruován, fasády do Rybího trhu opraveny a dvůr překryt transparentní střechou. Zapojení stávajícího objektu vytváří nové propojení hlavního pěšího tahu s Rybím trhem, historická budova je však vizuálně a dispozičně oddělena od nové zástavby. Ve vnitrobloku se nachází objekt měřírny, jehož obvodové stěny mají být z velké části odstraněny, a to z důvodu údajné nehodnotnosti stavby. Historické přístroje mají být očištěny, repasovány a ve změněné poloze vystaveny zrakům veřejnosti za prosklenými stěnami. Architektura centra reaguje na stávající situaci vnitrobloku – na ustálené pěší tahy navazující na průchody z náměstí. Hlavní tah spojuje Horní náměstí s ulicí Popskou a dále s pěší zónou v ulici Ostrožná a formuje tvar objektu. Stopa pasáže je dotvarována přibližnou podobou původních ulic vnitrobloku, které byly zničeny při poválečných asanacích a v průběhu druhé poloviny 20. století. Střechy jsou tvořeny kompozicí sedlových a pultových střech, připomínajících střechy v historické zástavbě. Vzrostlá zeleň je ve dvorní části částečně zachována. Hlavní část objektu má dvě nadzemní, jedno ustupující a jedno podzemní podlaží, ve kterém jsou umístěny garáže. Zároveň tvoří podnož bytovému domu, který doplní uliční čáru při ulici Popské. Byty budou přístupné z prostoru prodloužené pasáže, budou převážně střední velikosti. Ve třech podlažích má být umístěno 25 bytů s balkony. Vjezd do podzemních garáží má být z ulice Almužnické, v suterénu je počítáno se 110 parkovacími místy. Je zde umístěna i rampa pro zásobování obchodů. Dále je zohledněna možnost rozšíření centra mimo stávající pozemek. Projekt uvažuje se zapojením pozemků Ministerstva zemědělství, kde by panelový dům mohl být zbourán a nahrazen nízkou zástavbou. V navrhovaném objektu je počítáno s 2270m² plochy určených pro bytové jednotky, 13817m² je určeno pro obchodní a kancelářské plochy.

Co je na celé stavbě problematické? Velkým problémem centra Opavy je existence obchodního domu Slezanka - jakožto dokladu necitlivé zástavby doby minulé, zastavěním prostoru za ní se problém nezlepší, ba spíše zhorší, neboť budoucí stavba má dnešní budovu Slezanky ještě částečně převýšit. Dalšími negativy je úbytek zelených ploch, být s nekvalitní vegetací drobných stromů a keřů a především problematický příjezd k samotnému centru skrze úzké uličky městského jádra. Doprava navíc těsně míjí a tedy jistě i ohrozí národní kulturní památku gotickou konkatedrálou Nanebevzetí Panny Marie, která je v současné době v nedobré stavebnětechnické stavě. Problémem je také velký zásah, či případná likvidace archeologických struktur v samém centru města, kde se osídlení datuje už před 12. století a tvoří tím jednu z nejceněnějších archeologických lokalit na území města Opavy. Současně největším jablkem sváru je budova měřírny elektrického proudu, která je kulturní památkou. Investor a zástupci města (tedy majitelé) považují za cenné pouze vnitřní technické zařízení. Ale i samotná budova měřírny elektrického proudu je velmi cenná a unikátní v rámci území ČR a ojedinělá i v celoevropském kontextu.

Dalibor Halátek

Ukaž střeva – zamýšlená úprava měřírny elektrického proudu v Opavě

Přímo v centru plánovaného obchodního centra firmy Crestyl stojí na první pohled nevzhledná budova, vypadající jako dvojité garáž, jen nápisy „Pozor vysoké napětí“ nenechají nikoho na pochybách, že se jedná o něco jiného – o unikátní měřírnu elektrického proudu. Naneštěstí stojí v místě, kde podle představ investora budou proudit davy lidí z Rybího Trhu skrze Mariánský ústav do nové obchodní galerie. Na poslední schůzce 13.9.2007 se zástupci společnosti Crestyl jsme se opět dozvěděli, že cenné je opravdu jen samotné zařízení měřírny a budova je jen slupkou. Pojďme se zamyslet právě nad onou slupkou, neboť o významu a důležitosti rtuťových měničů a různých rozvaděčů, regulatorů, traf a transformátorů uvnitř měřírny se dnes už neodvažuje pochybovat snad nikdo.

Ona slupka měřírny je prostá stavba už jen z podstaty toho, že se jedná o budovu ryze užitkovou, bez veškerých aspirací na to, aby byla nějakou ozdobou opavského bulváru, navíc byla v době svého vzniku schována na konci krátké uličky, krytá z obou stran starými městskými domy. Ano! Budova měřírny elektrického proudu není na první pohled krásná, ale sloužila bez potřeby něco upravovat bez přestávky skoro šedesát let. Jediná větší úprava proběhla v době před druhou světovou válkou, kdy na vnější původní omítky natáhli v rámci modernizace břizolitovou omítku, která dodnes budovu hzdí. Zkusme se ale na budovu měřírny podívat znovu a najít něco co nás zaujme. Jediným z nejzávažnějších faktů, který mluví pro „slupku“ je autor architektonického řešení – Erich Geldner. Architekt Geldner byl významným stavitelem meziválečné Opavy, a v budově měřírny respektoval veškeré zásady funkcionalismu. Stavby měřírny splňuje veškeré požadavky na funkci – použitelnost architektury, je strážlivá, jednoduchá a nadevše účinná. To, že je autorem budovy opavský architekt Erich Geldner, který není natolik obecně známý, vnučuje otázku: Uvažovalo by se o likvidaci stejné budovy kdyby byl autorem např. Čestmír Šlapeta, nebo J. M. Olbrich? Jistě ne!

Podívejme se dále na památku detailně. Jedná se o přízemní budovu o půdorysných rozměrech 18,20 m x 7,30 m, kryta je pultovou střechou s mírným sklonem. Nosný systém je z železobetonových pilířů s výplní z cihelného zdiva. Stropní konstrukci tvoří železobetonová deska podposovaná železobetonovými trámy ve směru pultové střechy. V této desce jsou vnechány větrací otvory vyvedené nad střechou do ventiláčnických šachet. Uprostřed je umístěn zasklený stanový světlík. Vrata jsou ocelová dvoukřídlá, okna ocelová jednoduše zasklená, vnitřní omítky vápenocementové, podlaha z cementového potěru. Užití železobetonové konstrukce bylo v té době v Opavě neobvyklé, ostatně poprvé byla u veřejné budovy použita při stavbě obchodního domu Breda v roce 1928, tedy pouhý rok před postavením měřírny v roce 1929. Architektura měřírny tedy byla ve své době nadmíru moderní stavbou s využitím progresivní železobetonové konstrukce.

Nepopiratelným faktem je, že budova měřírny je neoddělitelnou součástí zařízení. Bez obvodových stěn, ve kterých knítilo světlo z rozzařených rtuťových měničů, kde více než půl století bzučel elektrický proud, díky kterému jezdily tramvaje a trolejbusy, nebude měřírna měřírnou, ztratí své genius loci. Lehce oprýskané zdi s šedavým nátěrem, gumové rohože na podlaze kvůli uzemnění a odlupující se německé jmenovky pod českými názvy jednotlivých větví městské dopravy nahradí vycizelované prosklené zdi, vykachličkovaná podlaha, nabilený zbytek železobetonové konstrukce a vnitřní zařízení natočené ne tak, jak bylo a fungovalo, ale tak, aby bylo lépe vidět, když si kolem půjdete koupit tričko nebo kalhoty.

Česká Republika může přijít o jeden ze svých unikátů, dokonale zachovanou měřírnu, poslední svého druhu v celé Evropě. Snažme se zachovat měřírnu tak, jak je dnes, budovu i zařízení tak, jak fungovalo, když bude měřírna občas otevřena, lidé si najdou cestu dovnitř, aby se podívali na to, jak se měnil proud pro tramvaje, které jsou v Opavě dávnou minulostí. Teď je jen na nás, abychom se nerozloučili i s měřírnou a dívali se jen na její střeva vystavená na obdiv v prosklené vitrině.

Jaké změny čekají klidnou čtvrt' Na Rybníčku

Magistrát města Opavy v současné době připravuje rekonstrukci a přestavbu bývalého závodního klubu Ostroj na ulici Na Rybníčku. Město jakožto vlastník objektu nechalo zpracovat projektovou dokumentaci, která byla v dubnu letošního roku schválena. Autorem celého projektu je ing. arch. Ladislav Vlachynský a společnost Atelier 90, s r.o. se sídlem v Brně. Projektanti počítají s radikální přestavbou stávajícího kulturního domu, s přístavbou sálu v prostoru zahradní restaurace „Pod Kaštany“, s výstavbou nového dětského hřiště pro základní školu Riegrova i s úpravou přilehlého parku.

Daný objekt leží na nároží ulic Na Rybníčku a Riegrova. Byl zbudován v novorenesančním stylu v roce 1894 podle návrhu opavského stavitele Josefa Hruschky a tvoří součást urbanisticky dokončeného celku mezi ulicemi Na Rybníčku a náměstím Joy Adamsonové. Právě této lokalitě se vyhnuly architektonické zásahy na konci 2. světové války i následně socialistické asanace a výstavby, které zásadním způsobem proměnily historické jádro města Opavy. Ztráta řady architektonických hodnot historického jádra města spolu s neoddiskutovatelnými architektonickými a urbanistickými kvalitami zástavby v této lokalitě poukazují na to, že právě v předměstských částech Opavy tkví velká část autenticity architektonického dědictví. Dalším významným pozitivem, jímž se může okolí budoucí stavby pyšnit, je ucelený systém veřejné zeleně, především vzrostlých kaštanů z konce 19. století, které harmonicky doplňují kontinuitu přírodního a architektonického dědictví v této klidové části města.

Dne 10.5.2007 proběhlo v aule Slezské univerzity Na Rybníčku představení tohoto kontroverzního projektu. Zájem ze strany veřejnosti byl velký. Samotné prezentaci předcházelo finální zpracování projektu, ke kterému vydal magistrát stavební povolení. Návštěvníkům byl pomocí vizualizace přiblížen projekt,

jehož cílem by měla být radikální přestavba dosavadního sálu kulturního domu. V nově přistavené části objektu Ostroje se bude nacházet velký koncertní sál pro 600 osob, který má, podle slov náměstka primátora Pavla Mališe, nahradit kapacitně nevyhovující sál kina Mír, kde musí město v současné době pořádat větší koncerty či divadelní představení. V budově bude též umístěna kavárna, jejíž prosklená terasa umožní návštěvníkům výhled do korun jediných dvou majestátních kaštanů, které na místě novostavby zůstanou.

Nedostatečnou vizualizací byl na setkání představen projekt úpravy přilehlého náměstí Joy Adamsonové s parkem. Jeho zeleň bude pravděpodobně vysekána a s nasazením nových dřevin bude park „zkulturněn“. Průchod parkem bude organizován úhlednými cestičkami a na jejich průsečíku má podle plánů stát dvou až tři metrová zpívající litinová kašna.

Na otázku z publika, kdeže budou návštěvníci tak velkého areálu parkovat, odpověděl náměstek Mališ, že na stávajících parkovištích této čtvrti (tedy na parkovacích místech sloužících majitelům bytových domů) a na zrušeném hřišti za školou, které má město zájem přebudovat na malé parkoviště. Na další námitky, že vytvořený počet parkovacích míst rozhodně nepokryje poptávku a že se předložený záměr vůbec nezabývá vážnou dopravní situací, kterou záměr přinese, neodpověděl. Z hlediska dopravní zátěže totiž nebyl záměr vůbec posouzen. Je jasné proč. Vyšlo by totiž najevo, že dotčené území nemůže projekt těchto dimenzí unést. V tisku byl následně vytištěn rozhovor s ředitelem vedlejší školy, o jejímž majetku se na projednání mluvilo. Kupodivu o záměru zrušení stávajícího hřiště, které je pro školu nezbytné, nevěděl nic ani její vlastník. Čemu se ještě divíme – klasický postup zástupce vedení města, arogantní improvizace.

Navrhovaná novostavba by podle sdružení Za Opavu významným způsobem narušila architekturu objektu bývalého závodního klubu Ostroj i harmonii tohoto z hlediska urbanistického vývoje dokončeného územního celku. Přístavba nového objektu k objektu stávajícímu je v daném prostředí nemožná. Působí totiž cizím dojmem potlačujícím původní architekturu. Stavba nepřiměřeně zasahuje do vzrostlé zeleně, kdy dojde ke kácení přes sto let starých kaštanů. Navržené architektonické ztvárnění přístavby lze jen těžko v historickém prostředí akceptovat. Realizace přístavby vnese podle členů sdružení do dosud klidového a organicky uspořádaného prostředí potřebu dalších stavebních zásahů, které mohou výrazně narušit organismus této městské části. Je-li potřeba v Opavě vybudovat podobný navržený sál, mělo by se uvažovat o vhodnější lokalitě. Například o prostoru městské tržnice?

Denisa Řezníčková

Budova divadelního klubu v Opavě

V rámci výstavby Opava City Center má být zakomponována do celku i historická budova divadelního klubu, která má za sebou poměrně dlouhou historii.

Rybí trh byl zastavěn již za středověku, převážná většina domů však byla dřevěná a prvním zděným domem na náměstí sledovaném místě byl sirotčinec sv. Michala, založený v roce 1707 měšťankou Justínou Tomasovou. Jak sirotčinec vypadal si můžeme udělat představu pouze z několika barokních vedut města Opavy. Jednalo se o menší patrovou stavbu s drobnou věžičkou na střeše. Sirotčinec vyhořel v roce 1758 při katastrofálním požáru města. Byl jen provizorně opraven a postupně upadal až byl v roce 1787 zrušen. Roku 1787 dům koupil podnikatel a obchodník se sukem Karl Czeike z Badenfeldu, který dům užíval až do roku 1799 kdy jej odprodal svému synovi Karl Josefovi. Czeikové z Badenfeldu měli dům jako své městské sídlo a náležitě jej zvelebovali. Půdorysně objekt kopíroval dnešní podobu budovy, měl dvě patra, přízemí bylo klenuté barokními cihelnými klenbami dosud dochovanými. Po smrti Karla Josefa Czeiky byl dům v držení několika příbuzných až skončil ve vlastnictví Karolíny Meinertové. Ta dům odprodala Kongregaci Dcer Božské lásky v roce 1871. Kongregace zakládala ústavy pro ochranu chudých dívek, které přicházely z venkova do města hledat práci, kvůli své nezkušenosti zde utratily všechny své peníze a často upadaly do bídy hmotné i mravní. V ústavě nacházely bezplatné ubytování, vyučování a pomoc při hledání práce. Opavský ústav vznikl jako třetí v pořadí po Vídni a Brně. V ústavu byla zřízena nedělní škola pro děti a dívky, dále sirotčinec a internát pro dívky, kde se učily vařit, šít a zvládat ostatní ruční práce. Ústav začal mít brzy problém s místem a tak přistoupil k nástavbě patra a novostavbě kaple. Práce byly provedeny snad podle plánů Huberta Kmentta v roce 1887. V té době dostala budova podobu a především fasádu takovou, jakou známe dnes. Kongregace se z domu odstěhovala v roce 1909 do své nové budovy Mariana na Kolečovském kopci. Budova byla převedena do majetku města Opavy a to zde zřídilo učňovský domov, dívčí a chlapecký útlek a městský domov péče o mládež. V roce 1910 byla v 1. patře otevřena knihovna 1. rakousko-slezského německého knihovního spolku. Po první světové válce byla v budově umístěna německá dívčí měšťanská škola a německá měšťanská knihovna s veřejnou čítárnou umístěnou do prostoru původní kaple. V roce 1930 byl v čítárně snížen strop a vytvořen tak nový prostor pro knihovnu. V rámci této přestavby namaloval malíř Paul Gebauer na ústřední zeď čítárny monumentální fresku s motivem Rozsévače (dnes je zabílena). Po druhé světové válce začalo budovu využívat divadelní studio Divadlo Zdeňka Nejedlého. V rámci změny provozu budovy byla provedena řada úprav budovy, vystavěny nové přičky, nová sociální zařízení, podlahy v přízemí byly opatřeny betonem, zadní fasády byla proražena a část barokních klenb sneseno pro vytvoření garáží pro autobusy atd. Od roku 1981 byl v přízemí zřízen divadelní klub, který fungoval ještě v nedávné minulosti.

Současný projekt Opava City Center začleňuje objekt divadelního klubu do nákupní galerie, bude však radikálně oddělen od schématu obchodů tak, aby byla jeho hmota čitelná i uvnitř galerie. Skrze historickou budovu bude veden vstup. V jeho stávajícím dvoře bude vytvořeno prosklené atrium s ochozem, který bude zabíhat až k jeho uliční části. V samotné budově jsou plánovány kanceláře, místnosti pro různé akce, kavárna atd.

Dalibor Halátek